

פּתח דבר

לקראת שבת פרשת תזריע - מצורע, הננו מתכבדים להגיש לקהל שוחרי התורה ולומדיה, את הקונטרס 'לקראת שבת' (גליון פו), והוא אוצר בלום מתוך רבבות עניני חידוש וביאור שבתורת נשיא ישראל ומנהיגו, כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש בהרלוי"צ זצוקללה"ה נבג"מ זיע"א.

וזאת למודעי, שבדרך כלל לא הובאו הביאורים בשלימותם, ובאיזהו מקומן אף עברו עריכה קלה, ושגיאות מי יבין. ועל כן פשוט שמי שבידו הערה או שמתקשה בהבנת הביאורים, מוטב שיעיין במקורי הדברים (כפי שנסמנו בתוכן העניינים), שם נתבארו הדברים באריכות, במתיקות ובתוספת מראי מקומות.

* * *

ויה"ר שנזכה לקיום היעוד "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", ונזכה לשמוע תורה חדשה מפיו של משיח, "תורה חדשה מאיתי תצא", במהרה בימינו ותיכף ומיד ממש.

בברכת שבתא טבא,
מכון אור החסידות

נדפס באדיבות
The Print House
538 Johnson ave.
Brooklyn, NY 11237
(718) 628-6700

יוצא לאור על ידי
מכון אור החסידות
845 Eastern Parkway
Brooklyn, NY 11213
(718) 732-9018

תוכן העניינים

מקרא אני דורש

מקשה בשמות הסדרות תזריע ומצורע דלכאורה אינם שייכים לתוכנם, ומבאר זה בהקדים ביאור בכללות הענישה דהצרעת דהיא לצורך תיקון וטהרת האדם.

(ע"פ לקוטי שיחות חלק כב עמ' 70 ואילך)

יינה של תורה

ביאור ענין "אשה כי תזריע וילדה זכר" בפנימיות הענינים ובעבודת האדם, ע"פ יסוד דברי האור החיים הק' ד"אשה" קאי על כנסת ישראל.

(ע"פ לקוטי שיחות חלק ג עמ' 236 ואילך)

חידושי סוגיות

יקשה בדברי הרמב"ם בדין ד"האומר קרבן מצורע זה עלי", דישנם בזה כמה פרטים מוקשים, ועוד דסותר בזה דבריו במ"א; יבאר זה ע"פ היסוד דישנם ב' גדרים בזה, מצד חיוב הנדר ומצד המתכפר.

(ע"פ לקוטי שיחות חלק כז עמ' 101 ואילך)

הוספה – דרכי החסידות

פתגמים, סיפורים וביאורים בענין מעלת התוועדות חסידים ופעולתה.

(פתגמים מלוקטים מתורת כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ מליובאוויטש)

מקרא אני דורש

הענישה דצרעת – חלק מן התיקון והטהרה

מקשה בשמות הסדרות תזריע ומצורע דלכאורה אינם שייכים לתוכנם, ומבאר זה בהקדים ביאור בכללות הענישה דהצרעת דהיא לצורך תיקון וטהרת האדם

א. מבואר בכ"מ אשר שמות הסדרות אינם רק סימן בעלמא, שקוראים לסדרה ע"פ התיבה הראשונה שבה, אלא הם כוללים ומבטאים את נקודת התוכן של הפרשה.

עפ"ז דרוש ביאור לכאורה בשמות הסדרות "תזריע" ו"מצורע": דהנה, רובה ככולה של פרשת תזריע עוסקת בענין הנגעים, ומה שייך זה לשם "תזריע". ובפרט, שתוכן השם הוא אף הופכי מתוכן הפרשה, דהרי "תזריע" מורה על ענין המביא הולדה חדשה וחיים חדשים ("אשה כי תזריע וילדה"), ומשא"כ נגעים, הרי "מצורע חשוב כמת" (נדרים סד, ב).

וכן בנוגע להשם "מצורע" צריך ביאור, דהרי המדובר בפרשת מצורע הוא בעניני טהרת המצורע, שמוציאה אותו מן המצב ד"מצורע" (שיכול לבוא בתוך המחנה ולהביא קרבנותיו וכו'), ומדוע נקראת הפרשה בשם "מצורע"? [ואף שבהמשך הפרשה מדובר בדיני נגעי הבתים, הנה בפשטות אין זה נכלל במובן הפשוט של "מצורע"].

ב. ויש לבאר זה בהקדים ביאור בענין עונשי התורה. דהנה, כיון שהתורה היא תורת חסד, מובן שעונשי התורה אינם לשם עונש ח"ו אלא הם תיקון לאדם החוטא. וכמארז"ל (מכות כג, א) "חייבי כריתות שלקו נפטרו ידי כריתותם". ועד"ז מה שארז"ל (סנהדרין מג, ב) בנוגע לעכ"פ "יעכרך ה' ביום הזה, ביום הזה אתה עכור ואי אתה עכור לעולם הבא". וענין זה רואים בגלוי בהענין דנגע צרעת, כדלקמן.

דהנה, כתב הרמב"ם (סוף הלכות טומאת צרעת): "וזה השינוי האמור בנגעים ובכתים שקראתו תורה צרעת בשותפות השם אינו ממנהגו של עולם אלא אות ופלא היה בישראל כדי להזהירן מלשון הרע שהמספר בלשון הרע משתנות קירות ביתו, אם חזר בו יטהר הבית אם עמד ברשעו עד שהותץ הבית משתנין כלי העור שבביתו כו' ואם עמד ברשעו עד שישרפו משתנין הבגדים שעליו, אם חזר בו יטהרו ואם עמד ברשעו עד שישרפו משתנה עורו ויצטרע ויהיה מובדל ומפורסם לבדו עד שלא יתעסק בשיחת הרשעים שהוא הליצנות ולשון הרע".

והיינו, שהעונש דצרעת (אינו לשם עונש, אלא) הוא שינוי מיוחד שעשה הקב"ה בבריאה בכדי "להזהירן מלשון הרע". וכך גם בנוגע להסגר המצורע – "כדד ישב מחוץ למחנה מושבו", שהמטרה בזה היא בכדי "שלא יתעסק בשיחת הרשעים שהוא הליצנות ולשון הרע".

ג. ועפ"ז יש לבאר השייכות דשמות הפרשיות לתוכנם:

דהנה, "תזריע" הוא (כנ"ל) ענין התחלת הלידה דחיים חדשים. וע"פ הנ"ל, זהו באמת גם תוכן ענין הנגעים (הכתובים בפר' תזריע) – דהן הנגע עצמו והן ההסגר וההחלט דהמצורע אינם בתור עונש והעדר הטוב, אלא הם פרטים בהתיקון (והרפואה) דהמצורע, שיוכל להכנס בסדר של חיים חדשים שלא יהיה לו שייכות ל"שיחת הרשעים שהוא הליצנות ויצר הרע".

ועפ"ז מבואר גם מה שהפרשה העוסקת בדיני טהרת המצורע נקראת בשם "מצורע". דבזה באה התורה להדגיש שטהרת ורפואת המצורע (המבוארת בפר' מצורע) אינה ענין שנתחדש ע"י הפעולות והקרבנות המבוארים בפרשה זו, אלא זהו המשך ומסובב מהענינים המבוארים בפר' תזריע (דיני טומאת המצורע), דהרי, כנ"ל, גם העונש הוא חלק מן התיקון (והרפואה).

[ובסגנון אחר: הפעולות הפועלים את הטהרה בפועל (המבוארות בפר' מצורע) הם (רק) ממשיכים ומגלים מה שנפעל כבר ע"י האדם ע"י הצרעת גופא, וכנ"ל שרפואת האדם ברוחניות (שזוהי סיבת הצרעת) היא ע"י הצרעת וההסגר].

ולכן אין נקראת הפרשה בשם "ביום טהרתו" (וכיו"ב), דאז היה משמע שהפעולות המבוארות בפרשה זו, הן דווקא פועלים הטהרה. אלא בשם "מצורע", דפעולות הטהרה הן תוצאה מענין המצורע גופא, כנ"ל.

יינה של תורה

הענין ד"אשה כי תזריע" בעבודת האדם

ביאור ענין "אשה כי תזריע וילדה זכר" בפנימיות הענינים ובעבודת האדם,
ע"פ יסוד דברי האור החיים הק' ד"אשה" קאי על כנסת ישראל

א. על הכתוב (תזריע יב, ב) "אשה כי תזריע וילדה זכר" כתב בעל האור החיים הק': "ירמוז הכתוב על כנסת ישראל, אשר מציינו שנקראת אשה בדברי הנביאים. ועליה אומר הכתוב אשה כי תזריע פירוש הזרעת מצות ומעשים טובים, על דרך אומרו (הושע י, יב) זרעו לכם לצדקה, וילדה זכר, פירוש תהיה הולדתה זכר.

פירוש דע כי בחינת הזכר היא בחינה עליונה מבחינת הנקבה, והתורה מיחסת בחינות העליונות בבחינת הזכר, והודיע הכתוב כי אם כנסת ישראל תזריע, ודאי שתוליד הדרגות עליונות. והוא מאמרם ז"ל (סנהדרין צז-צט) עוצם הפלגת הפלאות אשר יפליא ה' בביאת הגואל, אם ישראל יזכו על ידי מעשיהם הכשרים. ויכוין להבדיל בין הגאולה העתידה לגאולה שעברה של מצרים, שהיו ישראל ערום ועריה. . ואותה גאולה תכליתה לא עמד, כי נחרב הבית וגלו, והיה מה שהיה, ואין טובה זו בבחינת זכר. אבל הגאולה העתידה לצד שעל כל פנים תהיה באמצעות זכות ישראל, לו יהיה שלא יהיו ראויים, אף על פי כן באמצעות אורך הגלות ועסק התורה. . על כל פנים תהיה הגאולה בבחינת זכר ועמידה לנצח".

ויש לבאר זה ענין זה דכנסת ישראל נקראת אשה. דהנה הטעם לשם "אשה" הוא "כי מאיש לוקחה זאת" (בראשית ב, כג), ו"אין איש אלא הקב"ה שנאמר ה' איש מלחמה" (סוטה מב, ב), ומכיון שכנסת ישראל 'נלקחה' מה"איש" – הקב"ה לכן נקראת היא אשה.

ב. והנה, כל אחד מן השמות שישאל נקראו בהם מורה על ענין מיוחד שקיים בכנ"י. ויש לבאר, דשם "אשה" מורה ע"כ שכל מציאותם של כנ"י זהו רק מה ש"מאיש לוקחה זאת". והיינו, שאין נוגע ליהודי העניינים הגשמיים, ובעצם נפשו גם אין נוגע לו הפרס והשכר הרוחניים, ואפילו המדריגות הנעלות שבזה, אלא מה שנוגע לו הוא רק הקב"ה בעצמו.

ובשעה שישנה בחינה זו ד"אשה", שרצונו של יהודי הוא רק בהקב"ה, צריך הוא לזכור שעיקר הענין הוא ("אשה כי) תזריע" – דכשם שענין הזריעה כפשוטו הוא בארץ דוקא דאם 'זרע' הגרעין באויר לא יצמיח זה מאומה. כך גם בענין הזריעה דהמצוות, שצריך להיות בארץ דוקא. שאין די בפעולתו בכוחותיו הפנימיים (השכל והמדות), אלא צריך להיות עשיה בפועל דוקא.

וכשם שהוא במצוות הצדקה, שאם ירחם ויוריד דמעות על מצבו של העני ואת הצדקה בפועל לא ייתן לו, הרי ודאי שלא קיים בזה המצוה. דעשיית המצוות מוכרח להיות בפועל ממש, בגשמיות דוקא.

וזהו "אשה כי תזריע" – דגם בשעה שעומד הוא בדרגא נעלית זו ד"אשה" צריך ומוכרח להיות גם "תזריע" בארץ למטה. דיכול להיות שמצד ההרגש ביוקר הענין ד"איש" – עצמותו של הקב"ה שלמעלה מן כל הדרגות, יהיה אצלו הענין דכלות הנפש, וע"ד נדב ואביהוא ד"בקרבתם לפני ה'" הביא לכך ש"וימותו", וע"כ אומר הכתוב שצריך להיות "תזריע" בארץ דוקא.

ובשעה שפועלים באופן זה אזי "וילדה זכר", מביאים את הגאולה האמיתית והשלמה (בחינת זכר).

ג. ובעבודת האדם – הנה כשם שישנו הענין ד"זכר" בנוגע לגאולה, ישנו זה גם בעבודת כאו"א, דעבודתו צריכה להיות באופן של "זכר".

דהנה, אמרו רז"ל (יבמות סה, ב) "איש דרכו לכבוש", והיינו שהאדם צריך "לכבוש" את העולם בכל עניניו, דצריך להתנהג בחזק ובתוקף של איש שדרכו לכבוש, וע"ד הדינים דתחילת השו"ע "יתגבר כארי" ו"אל יבוש מפני המלעיגים". ועבודה זו דבחינת "זכר" תביא את הגאולה האמיתית והשלמה (בחינת "זכר"), ובמהרה בימינו אמן.

חידושי סוגיות

בדין "האומר קרבן מצורע זה עלי"

יקשה בדברי הרמב"ם בדין זה, דישנם בזה כמה פרטים מוקשים, ועוד דסותר בזה דבריו במ"א; יבאר זה ע"פ היסוד דישנם ב' גדרים בזה, מצד חיוב הנדר ומצד המתכפר

בקרבת עשיר, אינו מוכן למאי נפק"מ הא ד"יד הנודר משגת", והרי הוא קיבל ע"ע להביא "קרבנו של מצורע זה", ומצורע זה הוא עני, ומהיכן נתחייב בקרבנותיו של מצורע עשיר?

ואף שבגמרא⁴ מצינו סברא לכך: "ואע"ג דמדירו עשיר (בתמי"ס)⁵ ואם דל הוא אמר רחמנא, ולא דל הוא". הנה השאלה היא, מכיון שכל חיובו של הנודר בא לו מחמת שנטל ע"ע החיוב דהעני (דהרי מצ"ע אין עליו כלל חיוב

מקשה בדברי הרמב"ם

א. ברמב"ם הלכות מחוסרי כפרה בסיומם: עשיר שאמר קרבנו של מצורע זה עלי² והמצורע היה עני הרי זה מביא על ידו קרבנות עשיר שהרי יד הנודר משגת. ועני שאמר קרבנו של מצורע זה עלי והיה המצורע עשיר הרי זה מביא על ידו קרבנות עשיר שהרי זה הנודר³ חייב בקרבנות עשיר.

ולכאורה צריך ביאור: במה שכתב בדין הראשון שמפני ש"יד הנודר משגת" חייב

(1) ממשנה וגמרא ערכין (יז, א-ב).

(2) כ"ה בדפוס רומי רמ ועוד, וכן הועתק בכס"מ (וכל' המשנה שם). וכ"ה בהל' מעה"ק שהובא לקמן בפנים. – אבל ברפוסים הנפוצים "עליו" (אף שבבבא הב' הגירסא "עליו").

(3) כן הוא בכל הדפוסים שראיתי.

(4) ערכין שם, סע"א.

(5) רש"י. ובקרבן אהרן לתו"כ פרשתנו (יד, כא) מפרש: שאין יתכן שעשיר יביא קרבן עני וזה הקרבן לא התירה אותו התורה אלא למי שהוא דל כו' (ע"ש). וראה הערה הבאה.

שם". אך זהו מתאים רק לשיטת הכס"מ¹², שהרמב"ם בספרו סומך גם על מה שכתב בהלכות שלאח"ז, אבל לפי הדעות (וכן מסתבר, לכאורה) שהרמב"ם סומך רק "על¹³ מ"ש כבר במקום אחר הקודם לזה אבל שנאמר סומך כאן על מה שיבא לפנינו היא סמיכה שאין בה עמידה", הרי אין כלל מקום לתירוץ זה.

מבאר דישנם ב' גדרים בזה

ג. וי"ל שבדין זה ישנם ב' גדרים: מצד הגדר דמעשה הקרבנות די בכך שהעשיר יביא עבור המצורע העני קרבנות עני (ובאם המצורע עשיר, צריך הוא להביא, כנדרו, קרבנות עשיר). משא"כ מצד הל' מחוסרי כפרה מחויב העשיר להביא (עבור המצורע העני) קרבנות עשיר¹⁴, כדלקמן.

הביאור בזה: הדין הוא¹⁵ ש"חטאת ואשם . . אינם באין בנדר ונדבה, האומר הרי עלי חטאת או אשם . . לא אמר כלום". אך אם אמר "חטאתו כו' של פלוני עלי, אם רצה אותו פלוני הרי זה מניחו להקריבין על ידו ומתכפר לו"¹⁶.

וי"ל, שבדין זה (שאפשר להביא חטאת לשם אחר המחוייב בה) ישנם ב' חידושים:

(א) מצד הלכות נדרים – דאע"פ ש"האומר הרי עלי חטאת לא אמר כלום" (אין חל כל חיוב לקיים הנדר), הנה בד"א, רק כשאין כל

של מצורע), מהיכא תיתי לחיבו בקרבנות עשיר⁶? מאן דכר מציאות דמצורע עשיר כאן? ובמ"ש בדין השני "שהרי זה הנודר חייב בקרבנות עשיר", אין לשונו 'חלק', דלכאורה הול"ל "שהרי זה המצורע חייב בקרבנות עשיר" (היינו, שמכיון שהמצורע הוא עשיר, חייב הנודר, שקיבל ע"ע לפטור החיוב דהמצורע⁷, להביא קרבנות עשיר).

ב. עוד צריך להבין, דהנה דין זה הביאו הרמב"ם קודם לכן בהלכות מעשה הקרבנות⁸, וז"ל: האומר קרבן מצורע זה או יולדת זו עלי אם היה אותו מצורע או היולדת עניים מביא הנודר קרבן עני, ואם היו עשירים מביא הנודר קרבן עשיר אע"פ שהנודר עני.

ולכאורה זהו סותר לדבריו כאן⁹, דכיצד פוסק הרמב"ם בהלכות מעשה הקרבנות ד"מביא הנודר קרבן עני" סתם, בשעה שאומר בפירושו בהל' מחוסרי כפרה¹⁰ שאם הנודר עשיר חייב הוא בקרבנות עשיר?

אמנם בכסף משנה¹¹ מבאר זה, דהרמב"ם "לא חשש לפרש כאן לפי שסמך על מ"ש

6 ובפרט את"ל ד"מה שהתורה פטרה עני מקרבן עשיר" הוא (לא "משום דאין לו", "מחמת עוני", אלא) ד"הדין כך", הוא "פטור בעצם" (צפע"נ להל' נזירות פ"ח הי"ח. שם קונטרס השלמה כו, ב).

7 ראה לקמן סעיף ג והערה 18.

8 פי"ד ה"ט.

9 ראה גם צפע"נ להל' נזירות שם.

10 וכן מפורש בגמ' ערכין שם, דמתני' (שם) "היה מצורע עני מביא קרבן עני" איירי "כשהיה מדירו עני . . אבל מדירו עשיר ה"נ דמייתי בעשירות".

11 הל' מעה"ק שם.

12 ראה יד מלאכי כללי הרמב"ם אות ו.

13 יד מלאכי שם, וש"נ.

14 ע"ד (ולא ממש) חיוב בצדקה מצד הל' דעות או צדקה ומתנ"ע וכיו"ב (ראה לקוטי שיחות חלק כו עמ' 219 ואילך).

15 רמב"ם הל' מעה"ק שם ה"ח.

16 שם ה"י.

לאידך, "אם היו עשירים מביא הנודר קרבן עשיר אע"פ שהנודר עני".

משא"כ בהל' מחוסרי כפרה המדובר הוא בכפרת המצורע, ובמילא ההדגשה בהבאת הקרבן והנודר היא (לא בכך שהוא יוצא ידי חובתו (מצד נדרו), אלא) בפעולת הכפרה עבור המצורע.

[וכמדויק בשינוי הלשונות דהרמב"ם – בהל' מעשה קרבנות הלשון הוא "מביא הנודר קרבן עני", משא"כ בהלכות מחוסרי כפרה כתב "מביא על ידו קרבנות עשיר". והיינו, דבהל' מעשה הקרבנות מדובר בהחייב שישנו על הנודר מצד הנדר²², ולכן כותב "מביא הנודר", משא"כ בהל' מחוסרי כפרה, מדובר בעיקר בהבאת הקרבן לשם כפרת המצורע, ולכן כותב הלשון "מביא על ידו".]

ומהאי טעמא כתב הרמב"ם בהל' מחוסרי כפרה ד"מביא על ידו קרבנות עשיר", מכיון שהדין ד"מחוסרי כפרה" הוא, שמצד הערבות דבנ"י יכול הוא לפעול הכפרה עבור המצורע (ועד שכאלו שהנודר בעצמו הוא המצורע), ומכיון שהנודר הוא המביא והמקריב את קרבן המצורע, לכן (בפרט זה) מודדים לפי הישג ידו (לא של המצורע, אלא) של הנודר²³, ובאם "יד

צד חיוב בדבר, אך כאשר אומר "חטאתו כו' של פלוני (המחוייב בדבר) עלי" חל על הנודר חיוב להביא הקרבן מצד דין נדר¹⁷.

(ב) מצד המתכפר¹⁸ – דעם היות שהחיוב להביא חטאת חל, כמובן, על מי שעשה החטא (או מי שנמצא במצב הדורש כפרה, וכבנדר"ד במצורע), הנה התורה מחדשת שמצד הערבות דבנ"י (כל ישראל ערביין זב"ז¹⁹) יכול יהודי אחר להביא הקרבנות "על ידו", והקרבן של השני פועל את הכפרה עבור החוטא (או המחוסר כפרה – מצורע).

עפ"ז מבאר דברי הרמב"ם

ד. ומעתה יובן החילוק בין הדינים בהלכות מעשה הקרבנות ובהלכות מחוסרי כפרה:

בהלכות מעשה הקרבנות בא דין זה ד"האומר קרבן מצורע זה . . עלי" בהמשך לדיני נדרים ונדבות שבקרבנות²⁰, והיינו שהמדובר הוא בנוגע לחיוב המוטל על הנודר לקיים את נדרו. ולכן אומר ש"מביא הנודר קרבן עני" (אפילו כשהנודר הוא עשיר), מכיון שדיבור הנדר היה "קרבן מצורע זה . . עלי", דהוא נטל ע"ע להביא הקרבנות של מצורע זה, ומכיון שמצורע זה הוא עני, הנה מצד הלכות נדרים מחוייב הוא להביא קרבן עני²¹ (וכמו"כ

רבי וחכמים מחלוקת" (ועייג"כ רמב"ם הל' ערכין פ"ג ה"ו ובראב"ר ונ"כ שם). וראה תו"ט למשנה ערכין שם. ואכ"מ.

22 ולכן הקדים הרמב"ם (בהל' מעה"ק) הלכה זו לפני ההלכה (הנ"ל) "האומר חטאתו כו' של פלוני עלי . . ה"ז מניחו להקריבין על ידו ומתכפר לו" – דלכאורה תמוה, איך מתאים לכתוב ההלכה ד"האומר קרבן מצורע זה . . עלי" קודם כתבו שמותר לאחר להביא קרבנות פלוני עבורו – כי הדין ד"האומר קרבן מצורע זה . . עלי" הוא לא כדי "להקריבין על ידו" כ"א רק בשביל קיום נדרו. ואכ"מ.

23 והא ד"מביא אדם על ידי בנו כו' בתו כו' קרבן עני" (נגעים פי"ד מי"ב. רמב"ם הל' שגגות פ"י ה"ו) – יש לחלק

17 להעיר מצפ"ע"נ שם ד"האומר סתם קרבנות של פלוני עלי אינו ר"ל לפטור את פלוני". ע"ש.

18 להעיר מצפ"ע"נ שם, ד"גבי מחוסרי כפרה . . סתמא ג"כ הוה כמו לפטור".

19 שבועות לט, סע"א. וש"ג. פרש"י בחוקותיו כו, לו. ובכ"מ.

20 שבוה מתחיל פרק יד מהל' מעה"ק: מתנדב אדם כו'.

21 ראה ערכין שם, ב: ולרבי כו' בתו חיובא דגברא אולנין – והרי לשיטת הרמב"ם (בפיה"מ ערכין שם) "אין בין

הנודר משגת" צריך הוא להביא קרבנות עשיר, מכיון ש"ואם דל הוא אמר רחמנא, ולא דל הוא".

ידו קרבנות עשיר", שמשלשון זה משמע, כנ"ל, שהחיוב להביא "קרבנות עשיר" אינו רק מצד החיוב דהנדר, אלא גם מצד כפרת המצורע²⁴.

ובפרט שיש בזה נפק"מ להלכה: באם החיוב להביא קרבנות עשיר הוא רק מצד קיום הנדר ולא מצד כפרת המצורע, היה צ"ל, שבדיעבד, באם הביא הנודר (העני) קרבנות עני, נתכפר המצורע, ורק שהנודר לא יצא ידי חובת נדרו, ומשא"כ אם החיוב הוא גם מצד כפרת המצורע, כמובן].

אלא יש לומר, דאע"פ שהנודר עצמו הוא עני (וצריך לאמרו כפי הישג יד שלו²⁴), הנה מכיון שע"י נדרו נתחייב בקרבנות עשיר, נעשה כאילו שהנדר גופא פועל שיהיה לו גדר הישג יד דעשיר גם לענין כפרת המצורע. ולכן כותב הרמב"ם ש"מביא על ידו קרבנות עשיר". [וע"ד מה שנשבעים לקיים מצוות²⁵ מכיון שזה מזרו אותו בפועל להתייגע לקיים שבועתו – ועד ליגעת ומצאת²⁶].

ה. עפ"ז יובן ג"כ לשון הרמב"ם בהדין השני "ועני שאמר . . והיה המצורע עשיר ה"ז מביא . . קרבנות עשיר שהרי זה הנודר חייב בקרבנות עשיר".

דהנה, עם היות שמצד "הלכות מחוסרי כפרה" צריכים לאמוד הקרבן לפי הישג ידו של מביא הקרבן (הנודר), כנ"ל, ומכיון שמביא הקרבן (בדין זה) הוא עני, צריך הוא להביא קרבן עני – אעפ"כ צריך הוא להביא קרבנות עשיר, מכיון ש"זה הנודר חייב בקרבנות עשיר" – דמצד הנדר שנתחייב להביא "קרבנו של מצורע זה" (שהוא עשיר), צריך הוא להביא קרבנות עשיר (וכדברי הרמב"ם בהל' מעשה הקרבנות, כנ"ל).

אלא שביאור זה עדיין אינו מספיק, דהרי גם בדין זה השני אומר הרמב"ם הלשון "מביא על

24 ולהעיר שיש לימוד מיוחד דעני המדיר מצורע עשיר מביא קרבנות עשיר (ערכין שם, ריש ע"ב. תו"כ פרשתנו יד, כא).

25 נדרים ה, רע"א. וש"נ.

26 מגילה ו, ב.

בין מי משמחייב בעצמו (ע"י נדרו) [ומביא בשביל השני מצד ענין הערבות] שאז הוא לפי הישג ידו, ובין האב שמביא בשביל בנו כו', שבזה הוא רק כשלוחו של הבן כו' ולכן הוא לפי הישג יד הבן כו'. וראה תוספות חדשים ומשנה אחרונה נגעים שם.

דרכי החסידות

מלוקט מכתבי
כ"ק אדמו"ר מוהרריי"צ מליובאוויטש נ"ע

"מה טובו אוהלי ההתוועדות בבתי החסידים"

"רב האושר הנצחי שההורים מביאים על ראשי בניהם ובני ביתם,
בפתחם בתיהם לרווחה לויעידת חסידים"

להוכיח מבלי להלבין פנים

צדקו דברי האומר כי בעת ההתוועדות צריכים להוכיח איש את רעהו, אמנם הוכחה זו הוא רק על דברים ועל עניינים שאין בהם משום הלבנת פנים ולא כלום. כמו שהיו בענייני ההתוועדות בתוככי אנ"ש מאז ומקדם אשר איש את רעהו הוכיחו באהבה ובחיבה גדולה.

(אגרות קודש חלק ד עמ' יד)

התוועדות – דבר נחוץ ביותר

אחד העניינים הנחוצים ביותר הוא לקבוע זמני התוועדות, כמו בשבת מברכים, ובכל המועדים לשמחה ויומא דפגרא, צריכים להשתמש בהם לקובעם להתוועדות – א פארבריינגען – אשר איש את רעהו יעוררו בכל ענייני דרכי החסידות, וכולם יחד יושלבו בשאיפה אחת להיאחז באילנא דחייא היא היא תורת החסידות המחיה כל נפש ממש.

(אגרות קודש חלק ד עמ' לא)

כל התוועדות מביאה תועלת

בחיי היום יומי אנו רואין, אשר ת"ל כל התוועדות והתוועדות מאנ"ש בכל מקום שהם, יברכם השי"ת בגשם וברוח, מכניסים רוח חיים ומביאים תועלת מרובה בהתעוררות בחיזוק היהדות,

במידות טובות ובקביעת שיעורי לימודי תורה ברבים.

(אגרות קודש חלק ד עמ' רו)

“הסיפורים, המנגינות והריקודים”

כבר נתבאר בארוכה בכמה זמנים שונים, גודל עניין התוועדות חסידים והברכה הגדולה שיש בזה, שמביאה תועלת רב בחיות פנימי בלימוד התורה ובקיום המצוות, ומלטשת את המידות הטובות, שיבריקו באור זורה אשר רבים ילכו והלכו לאורם בגשם וברוח.

מה טובו אוהלי ההתוועדות בבתי החסידים, ומה רב האושר הנצחי שההורים מביאים על ראשי בניהם ובני ביתם, בפתחם בתיהם לרווחה לועידת חסידים.

אותם דברי חכמים נשיאי ישראל הנחזרים בוועידת חסידים, אותם הסיפורים ואתם המנגינות והריקודים מושכי הלב נכנסים בעומק לב ומוח ילידי ביתם, לעודדם ולחזקם בקיום התורה והמצוות וקניין המידות הטובות.

(אגרות קודש חלק ד עמ' רלד)

לכל אחד ובכל דרגא שהיא

לא המדרש עיקר אלא המעשה עיקר – הלימוד העיוני הוא רק מדרש, וההתוועדות היא מעשה, דההתעוררות הטובה בעת ההתוועדות, הנה מחשבה טובה זו הקב"ה מצרפה שתבוא למעשה בפועל.

את ה'געשמאק' האמיתי ביראת שמים, ואת ה'הנחה' האמיתית בחסידות משיגים ע"י התוועדות חסידית.

ההתוועדות החסידית מגלה את ה'עצמי', וזה נוגע בכל ציור קומת האדם בעולם, שנה ונפש. ה'עצמי' מאיר גם בדבר פשוט, אדרבא, ב'פשוט', יותר ניכר פעולת העצמי.

ציור האדם הוא ראש, גוף ורגל. בפרצוף הפנימי הוא: ראש – ראשי אלפי ישראל. גוף – אלו חסידים, משכילים ובעלי עבודה ומארי דעובדין טבין. רגל – אלו הם הבעלי-בתים החסידיים שחיים בתוך האווירה החסידית, ומקיימי ההנהגות של חסידות בדרך קבלת עול. ולכללות ציור הקומה, אפילו בדרגא הנעלית של הראש, נוגעת ההתוועדות החסידית.

(אגרות קודש חלק ד עמ' רמב-ג)

ההתוועדות דורשת הכנה

אודות עניין ההתוועדות, הנה נחיצות הדבר הוא בלתי משוער ברוב הטובה בגו"ר המגיע מזה, ובאמת דארף מען זיך אפגעבען אויף דעם במסירת המוח והלב, להכין עצמו קודם ההתוועדות, כדוגמת ההכנה לחזרת דא"ח ברבים, ולפעמים הנה הכנה זו צריכה להיות עוד יותר ויותר.

(אגרות קודש חלק ד עמ' רפג)

